

Benő Attila – Sárosi-Márdirosz Krisztina szerk.

Román–magyar oktatásterminológiai szótár (Gál Noémi)

AESZ-FÜZETEK 12. ANYANYELVÁPOLÓK ERDÉLYI SZÖVETSÉGE KIADÓ. SEPSISZENTGYÖRGY.
2008. 152 OLDAL

Oktatásról oktatóknak

Az Anyanyelvápolók Erdélyi Szövetségének gondozásában, az AESZ-füzetek 12. számaként jelent meg 2008 nyarán a Benő Attila és Sárosi-Márdirosz Krisztina szerkesztette Román–magyar oktatásterminológiai szótár. A szótár munkálatai 2003 és 2006 között a Szabó T. Attila Nyelvi Intézetben folytak, számos munkatárs közreműködésével és a Magyar Tudományos Akadémia támogatásával. Ez a szótár voltaképpen egy olyan nagyszabású nyelvtervezési, korpusztervezési munka újabb eredménye, amelynek során már két, hasonló jellegű munka is megjelent: a román–magyar közigazgatási szótár (Fazakas 2002), valamint párja, a magyar–román közigazgatási szótár (Benő 2004).

Jogos kérdés, hogy miért is van szükség az ilyen jellegű munkákra. Kisebbségi magyar nyelvhasználatunk egyik jellegzetessége, hogy bizonyos szókincsbeli rétegekben fokozottan tetten érhető a többségi nyelv hatása, és amikor a kisebbségi magyar beszélő (legyen az diák, tanár, szerkesztő, fordító vagy csak egyszerű nyelvhasználó) ezekkel a szókincsbeli rétegekkel találkozik, elbizonytalanodik abban, hogy melyik államnyelvi szónak mi a pontos magyar megfelelője. A szókészletünknek ezek a bizonytalanságot kiváltó elemei elsősorban a hivatalos szférát, a közigazgatási és az oktatási nyelvhasználatot jellemzik. Ilyen célból jöttek hát létre a fent említett szótárak, a magyarítás és – ami talán a legfontosabb – az egységesítés szolgálatában. Itt fontos megemlíteni, hogy a szerkesztők bevallása szerint a szótár próbaváltozat, amelyet egy nagyobb, bővített, javított kiadás fog követni, amelynek szerkesztésében az olvasók, pedagógusok megjegyzéseit, észrevételeit is figyelembe kívánják venni.

A szótár ebben a formájában az oktatással kapcsolatos szakszókincs leggyakoribb elemeit tartalmazza, olyan szempontból azonban interdiszciplináris, hogy az oktatási és nevelési szaknyelv rétegzettsége következtében pszichológiai, társadalom- és természettudományi, jogi és közigazgatási lexikai elemeket is tartalmaz.

A szótár három egységből áll: az első maga a szójegyzék, amely mintegy 2300 szócikket foglal magában. Ennek összeállításában romániai oktatással és oktatásszervezéssel kapcsolatos szövegeket, szabályzatokat vettek alapul. Közöttük volt például a romániai oktatásügyi reformtervezettel foglalkozó közlemény (Buletinul 1999, 2000). A magyar nyelvi megfelelők megállapításához pedig – a már említetteken kívül – számos romániai és magyarországi oktatásügyi kiadványt felhasználtak (Nagy 1976–1979, Fodor 1999). A második részben a szakágazatok, szakirányok és szakosztályok magyar megfelelői találhatók (mint pl. *profil artistic – művészeti szakirány*, *specializarea matematică-fizică – matematikai-fizika szakosztály*). A harmadik rész, amelynek összefoglaló címe Tulajdonnevek, három fejezetet tartalmaz: az első a magyar tannyelvű és a magyar tagozattal működő középiskolák neveit összesíti megyénként, a második az egyetemek és főiskolák magyar neveit sorolja fel, a harmadik pedig a pedagógiai intézmények és egyesületek, valamint a különböző karok, tanszékek és tanszékcsoporthoz tartozó elnevezéseit tartalmazza. A szerkesztők a kiadványt használati útmutatóval is ellátták a minél könnyebb eligazodás céljából.

A címszók megszerkesztésében, bokrosításában a szó szerkezetek a megfelelő jelentéshez sorolódnak. A címszók összeállításában elől szerepel az alaptag, utána következnek azok a szerkezetek, amelyekben a címszó első tagként jelenik meg (*inspector de specialitate*, *inspector școlar*), ezeket követik betűrendben azok a formák, amelyekben nem első tag a címszó (pl. *conducerea instituției de învățământ*).

Kijelenthetjük, hogy a szótár valós hiányt pótol. Nemcsak tanárok, oktatók, diákok forgathatják haszonnal, hanem fordítók, újságírók és mindazok, akik valamilyen módon kapcsolatba kerültek vagy kerülnek a romániai magyar oktatás kérdésével. Fontos az, hogy minél többen tudomást szerezzenek erről és a korábbi kiadványokról, hogy a már megjelent munkák valóban hatással lehessenek azokra a nyelvhasználati színterekre, amelyeket még a bizonytalanság, az abból fakadó sokféleség és pontatlanság jellemez.

Irodalom

- Benő Attila (szerk.) 2004. *Magyar–román közigazgatási szótár*. Anyanyelvápolók Erdélyi Szövetsége. Sepsiszentgyörgy.
- Buletinul informativ al proiectului de reformă a învățământului preuniversitar*. 1999. MEN. 1–7.
- Buletinul informativ al proiectului de reformă a învățământului preuniversitar*. MEN. 1–11.
- Fazakas Emese (szerk.) 2002. *Román–magyar közigazgatási szótár*. Anyanyelvápolók Erdélyi Szövetsége. Sepsiszentgyörgy.
- Fodor László (szerk.) 1999. *Dicționar psihopedagogic român–maghiar*. Ed. Educatio. Cluj Napoca.
- Nagy Sándor (főszerk.) 1976–1979. *Pedagógiai lexikon I–IV*. Akadémiai Kiadó. Budapest.

Gál, Noémi: On education for educators

Az írás szerzőjéről

Gál Noémi
Babeș–Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár, Románia